

Paula Werning sd

Kirjallinen kysymys sähkön hintapiikkien hillinnästä ja hintajarrun toteuttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Kuluneen talven aikana Suomessa on koettu poikkeuksellisia sähkön hintapiikkejä erityisesti kylminä ja tuulettomina pakkasjaksoina. Pörssisähkön hinta on noussut ajoittain jopa kymmeniin sentteihin kilowattitunnilta, mikä on näkynyt suoraan kotitalouksien arjessa kohtuuttomina sähkölaskuina ja pakottanut monia rajoittamaan lämmitystä ja muuta välttämätöntä sähkönkäyttöä. Sähkö ei ole luksushyödyke, vaan välttämätön peruspalvelu, jonka kohtuuhintaisuus ja saatavuus on turvattava myös poikkeus- ja huipputilanteissa.

Orpon hallitusohjelmaan on energiakriisin jälkimainingeissa kirjattu tavoite ottaa Suomessa käyttöön kustannustehokas kapasiteettimekanismi sähköjärjestelmän toimintavarmuuden turvaamiseksi. Tästä huolimatta hallitus ei ole ryhtynyt käytännön toimiin kapasiteettimekanismin valmistelun tai käyttöönoton edistämiseksi. Hallitusohjelman kirjaus on toistaiseksi jäänyt tyhjäksi lupaukseksi, vaikka sähkön hinnan voimakas vaihtelu ja huoltovarmuuteen liittyvät riskit ovat olleet laajasti tiedossa.

Samaan aikaan Suomesta on poistumassa ja poistunut merkittävä määrä fossiilitonta, bioenergiaan perustuvaa yhdistettyä sähkön ja lämmön tuotantoa (CHP), joka on ollut keskeinen osa sähköjärjestelmän säätökykyä ja huoltovarmuutta. Nykyinen, voimakkaasti sääriippuvaiseen tuotantoon nojaava sähkömarkkina ei tue tällaisen kapasiteetin säilymistä, vaikka juuri säävarma ja nopeasti käynnistyvä tuotanto on kriittistä kulutushuippujen ja poikkeustilanteiden hallinnassa. Hallituksen passiivisuus on osaltaan vauhdittanut tämän kapasiteetin ajautumista kannattamattomaksi ja markkinoilta poistuvaksi.

Kaupunkien omistamia energiayhtiöitä edustava Energiakaupungit ry on esittänyt mallin fossiilittoman jouston reservinä toimivasta kapasiteettimekanismista, niin sanotusta sähkön hintajarrusta. Mallin tavoitteena on rajoittaa poikkeuksellisia hintapiikkejä, turvata kotimaisen ja huoltovarmen säätökykyisen tuotantokapasiteetin säilyminen sekä toteuttaa hallitusohjelmaan kirjattu kapasiteettimekanismi kustannustehokkaasti ja EU:n sähkömarkkina- ja valtioneuvoston päätösten puitteissa. Malli pohjautuu aiemman tehoreservijärjestelmän peruslogiikkaan, mutta on kevennetty ja ajanmukaistettu vastaamaan muuttunutta energiajärjestelmää ja markkinatilannetta.

Energiakriisi ja viimeaikaiset hintapiikit ovat osoittaneet, ettei sähköjärjestelmän varautuminen ole riittävällä tasolla. Ennakoivan energiapolitiikan ja huoltovarmuuden vahvistaminen edellyt-

Kirjallinen kysymys KK 21/2026 vp

täisivät hallitukselta aktiivisia toimia, mutta tähän asti vastuu on käytännössä siirretty kuluttajille, joiden odotetaan joustavan arjestaan ja kantavan riskit sähkön hinnan rajuista heilahteluista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Miksi hallitus ei ole ryhtynyt konkreettisiin toimiin hallitusohjelmaan kirjatun kustannus-
tehokkaan kapasiteettimekanismin valmistelemiseksi ja käyttöönotoksi,*

*onko työ- ja elinkeinoministeriön energiaosastolla arvioitu Energiakaupungit ry:n esittä-
mää fossiilittoman jouston hintajarrumallia osana kapasiteettimekanismia, ja aikooko hal-
litus edistää mallin jatkovalmistelua tai pilotointia ja*

*miten hallitus aikoo omilla toimillaan varmistaa, että olemassa oleva fossiiliton ja säätö-
kykyinen tuotantokapasiteetti ei katoa markkinoilta ja että kotitalouksia ja pienyrityksiä
suojataan jatkossa kohtuuttomilta sähkön hintapiikeiltä?*

Helsingissä 11.2.2026

Paula Werning sd